

મનરંજન

II
1923

17-4-1923

જા. 48

Chm
12/5

બુકસેલર:—
લલુભાઈ નારાયણદાસ,
લીમડાચોક-સુરત.

રમેશ ગાયન સંગ્રહ

હયાવી પ્રસીદ્ધર્તા:—
શા. મંગળદાસ લલુભાઈ
બુકસેલર
૬૦ લીમડાચોક-સુરત.

સુરત બરાનપુરી ભાગ્ય પર આવેલા શ્રી
અનાવિલ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં ગોવિંદજી ડાહ્યાભાઈ
નાયકે છાપ્યું.

કીંમત રૂ. ૦-૬-૦

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંસ્થા
૧૯૫૨

૪-૨-૬૧

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૦૫૨૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ રાધાકૃષ્ણ ગાંધી સંસ્મરણ

વિષય ૬-૨-૧૨

મનરંજન

❁ ❁ રસીક ગાયન સંગ્રહ.

સુરદાસ—

ઠહાલા વ્રજલાલ સાથે લાગીરે લગનીયા મહારી મહારાજ;
પ્યારી છપ્પી શામળાની, સ્થાપી ઘટધરમાં મેતો એને હાથે છે મારી લાજ
વંદ્રાવનમાં શરતાં ધરતાં વરતાં...આ.....ઠહાલા.
હંડે નીત્ય હેત ધારી અધુ હળધરના હું તો;
સેતુ છોડીને બીજા કાજ...વંદા...ઠહાલાં

સુરદાસ—

આ તારાં વચનો સારાં રનેહે સાંભળતાં
શાંતી પામ્યું છે મન મહારં રે—આં
જગની જંજળમાંથી બળનો બચાવ્યોજી
ધન્ય ગુરૂ ચીંતામણી ધાર રે આજે—આં
બકતી ભગવાન કેરી કરતાં હમેશાંજી
થવાનું ત્વરાએ શુભ તારં રે—શાણા.

સુરદાસ—

દેખો દેખો, મેરા નામ માયા મહાન મશહૂર હય,
મેરા ન્યારા હી આલમમેં નુર હેં, જોગી બોગીકે મેરી જરૂર હય
દીલ યું દે રહે ન કોઈ મુજસે દુર હે વાહજી વાહ વાહજી વાહ

કેદરનાથ—

પંથી પરદેશી ચિત સોંપી હું આ ચાલી—
મનને બાવે તે કરજો પ્રુન્ય શાલી.

સાખી—તરસ્થાને દીગળાવવા, પડે રાખી પ્રોત;
પુછ્યું પ્રવીણ પંથી એ, કોણ ગામની રીત.
શુભ સદેશો લઈ સંચરજો, હું આ આ—લી.

સાખી—મહા મહીનાનું માવડું, જંગલ મંગલગીત,
સમય વિનાનું બોલનું તથેની એક રીત.
બેલા મંડપ માંડી મળજે હું આ આ...લી.

ઉદયભાષુ—

અહો દીલદાર જરી દેદાર દીવાનીને દેખાડોને
અરે લટકી અધર લટકી મરું ફટકી જીગર પટકી,
અરે આધાર સુધારસ સાર ચતુરાને અખાડોને
સુખે અટકી મધુર મટકી અરે છટકી અધર છટકી.
દીલની ચાપણુ ઝોળવી ધટે ન કરવી પાત,
પ્રાણુ કહો તો પાઠવું વાલમ કરવા પાત.

સાવીત્રી—

ઉભી ઉભી જોઉં વહાલા તમારી વાટડી,
દેખી રૂપ હરપ બરામ મારી છાતડી-ઉભી.
દયાનીધી દેવે આપી છે યુવાની
નીરખી નગીના બનીશું દીવાની
આનંદે ગાળીશું દીન રાતડી-ઉભી.

ઉદયભાષુ—

વન વગડામાં ભુત્રી પડી; તાં અમૃત પ્યાલો પીધોરે.
પીધો લીધો સાર સુષ્ટીનો, કોલ-અમર ત્યાં કીધોરે...પંથા
અધવચ વગડે વીછું કરડ્યો, ઝેર ચટયું છે અંગે જી
કોઈ મુરલીધર મંત્ર બણે તો, શીતળતા ચાય સંગેરે...પંથા
ફુનીઆ મારી ચેસ્ટા કરતી ને ગાંડામાં ગણતીરે,
હું ગાંડી, કે ફુનીઆ ગાંડી, આપ કરી દ્યો ગણતીરે...પંથા
સાવીત્રી—

લાગી લગની મને તારી ઝો લલના-લાગી
સુરપતી મતી થું વીસારી
સુંદરી સગીથી અધીક સુખ આપું (૨)
પટરાણી કરી સ્થાપું ઉથાપું ન વચન મનોહારી-ઓ.

સતી દ્રૌપતી—

વારે લાલા મોન બંસીવાલા
હો એ જ્ઞાનેરે સહુજાં,
જાણી જાણી તમારી મેં હગાધ.

પ્રીત આંધી હવે હું પસ્તાઈ
 પસ્તાઈ પુરી કાના ઠગાઈ હું તો કાના,
 રસ બીના, રંગીલા, શરમાળા, આમળીયા-વારે
 શાને સતાવો વાલા વાતે હડાવોરે...એરીલાલા.
 મેં જાણ્યા સરવે ચાળા અરે જવો નંદલાલા,
 વરજલાલ ગોવાળા છખીલા છોગાળા-વારે

સૌં ચૌ—

હું પરણું કદી નહીં, પીડા ધરું નહીં શીરે કદાપી સંસારની,
 રહું બાલકુમારી, સદા બ્રહ્મચારી, હું બકતી કરું વિશ્વધારની
 પ્રીતી તથા પીંજર વીધે પરવશ થઈ પડવું નહીં,
 સંમધીઓના બંધની બેડીથી તન જડવું નહીં,
 આ નાટકી સંસારની દુગ્ધા મહી મરવું નહીં,
 અમૃત ગણી ન વીધ્ય વિષ પીરાતું મન કરવું નહીં,
 જુઠી માયા અધેરમાં હું પડું નહીં રહી વાત હૃદય વીચારની

સૌં ચૌ—

પાપીનાં મોહકાં કાળાં, સતીઆની બોલખાલા,
 જન જન કુટીલ મન શું કરે, તનમન કરી લે તું બલે,
 દોરી છે સહુ તુજ હાથમાં જગનાથના.
 શું કરે બલા વૃથા બડાઈ પ્રભુ કરતા, જગધરતા, સંહરતાં
 અદલ ધનસાઈ તેના હાથમાં નાદાન કર જુમાનના
 માપીની ધારણા થાય અતે ધુળધાણી,
 તજ સહતા, દુરજનતા મન કરતાં, નીજુરતા,

પરશુરામ—

અરે, હાં હાં, જરા ધીરે; બેચો બકુટી કમાન,
 અરે જાઓ કરો જ્ઞાને, ઘેલી અડપલાં આમ.
 ધરી બકુટી કમાને, ઝેરી તો, નયન બાણે
 સાંધો સામે રોહીને સંધાન—
 જણે શું; હું બાળા બોળી, કરો જ્ઞાને આ ઠોડી,
 જણું શું હું તીર શું કમાન?
 થઈ બોળી ને અજણી બકુટી કમાન તાણી,
 મોહીની મારે શા મોહ બાણ.

સૌ ચલ—

મને સ્થાય કરશે મોરારીરે, બહારે ચડશે ગોવરધનધારી
અહલ્યા ઉગારી મીરાંબાઇ તારી, બેની ચીંતા કરીશ નહિ મારી
મંજરી ખમ્બાને બળતાં ઉગારી મોક્ષ લીધા ગજેદ્રને તારી
દ્રોપદીના ચીર પુર્વા, થાશે તે સહાયકારી—મને.

ઉદયભાષુ—

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલ બોલો, બોલો બોલો મેના બોલાવે
ડોલો રંગ રસીયાજી ડોલો, જરી ડોલો ડોલો (૨) પ્યારી ડોલાવે,
મેના તારા વચનની વેણા વાગી, લાગી લાગી લલિત લેહ લાગી.
મેના બહાલી મેના કે, ના કહે પથુ જગી,

જગી જગી અજગ્ય જ્યોત જગી.

પહેલા પોપટજી પ્યારા રામજી સંબારો,

બહા બહા મેના સતી સીતા થું વીસારો.

અતુર સુજાણી સીતા રામ ઉચ્ચારું, પોપટજી પાજરું સોનાતું સુજાણું
લાડલી હું લાલચું નથી કે લલચાવું સોને રૂપે થું બીડ બીતરની બાણું
રૂઠાં સુધં ને રંગે રંગે રમાડું આંચે ઘાલીને ફળ મીઠાં ખવાડું.
ભાવના બુખ્યા થું બાવી ભાવના બુલાવે—બોલો.

મોહીની—

અરે હું મસ્તાન પ્રેમની, મને કાંઈ ન છેડારે—કાંઈ.

લાચાર હું બીચારી છું શીદ લ્યો કોડારે

બુવાનીથી દીવાની છું મારો છોડો છોડારે—છોડારે

પ્રાણ દાન છે પ્રીતમાં પુછી કરજો પ્રીત,

પ્રાણ દાન તો સ્હેલ છે કહણ પ્રીતની રીત.

આધાર તું કીરતાર મારો પાર બેડારે

લીલાવતી—

અવર મદન અલબેલો આ તો દીસે અવર મદન અલબેલો આ.

અરદ પુનમના સુધાકરે સરખો આજ નગર ઉમેલો—આ.

મનોહર કરતુરીયા મૃગ માધક જોઈ ઝરૂપે ઝુકેલો—આ.

હું નીરભાગી નાથે તજી મને વેશ્યા અવારો વસેલો—આ.

ધન ગણિકા ધરણીતલ તુજને પ્રીય કર્યા મમ પરણેલો—આ.

અદ્ર ચકોર મધુર મેધ સમ કુજ મન રંગ સ્હેલો—આ.

અધ્યારી વેશી નહી જાણે મુજ જગ છેલ જખીલો—આ.

કામલતા—

તમારે આસરે હું આવી, મને નાથ છોડી ન દેસો.
પ્રિય પ્રાણ કહી બોલાવી, હવે હાથ છોડી ન દેસો.
બોણું હવું કુવારું જ્યારે, આ મન મારું;
પ્રેમ જ્યોત પ્રગટાવી પરણ્યા; એથુ બહાલા વિસારી દેસો—મને.

સરોજની—

નખરાળી જોખનવાળી. કોઇ યુલ યુલને બોલાવો,
મચકાળી મેદીવાળી, આ યુલ યુલને બોલાવો.
કોઇ સલુણા સંગે માણું, મોહનમાળા પહેરી;
મદન જંગલું જોર જણાવું, લાલ કોઇ છે દહેરી...આ...ન.
હાવ બાવ રસ બેદ બતાવું, સમજવું સૌ વાતો;
ગયો વખત પાડો નહિ આવે, માણવી હોય મજતો...આ...ન.

માલતી માધવ—

ચાલ...ચાલ...ઓ...અલબેલી, વળી વળી પાછું જુવે શું પ્રેમધેલી,
તારા ઉરમાં આનંદની હેલી, સાહેલી તારા ઉરમાં આનંદની હેલી;
મળ્યા હવે ભેગા ચપો ને ચપેલી.....ચાલ ચાલ૦
મારા પગના ઝાંઝરની ખીલી, વારે વારે પડતી ઢીલી;
(ખિલી જેવી ઢીલી, એવી તું એ છે હડીલી હવે ચાલ?)
(આ આવિયે છિયે).....ચાલ૦

સુરદાસ—

મેં બચનો છોડ્યો બાસ, નયનો કરીને ન્યારાં,
ધટધટમાં કરજો વાસ, પ્રીતે પ્રભુજી પ્યારાં—ટેક૦
વીઠલ વહાણું ખીરદ વીચારી, આ સેવકને લેજો ઉદારી;
વ્યાધી વીદારી શરણે સ્વીકારી, ટાળો પ્રભુ મુજ ત્રાસરે મેં
આંખ વીણા અતિશય દુઃખી થારો, જીંદગી આની થી રીતે જારો;
થાયે હવે શું, મબરાયે હવે શું, જ્ઞાને બનો છો ઉદાસરે—મેં.

સતી દ્રોપદી—

સખી સ્વપ્ન મહી મન મોહને મેં નિરખ્યા એકાંત વિષે થયને;
શરમાઇ રહી રતીનાથ મદે, મુખથી નહિ કાંઇ બોલાય અરે.
વિનવે અતી વલ્લભ વહાલ ધરી, નવ ઉતાર મુખ અપાય જરી;
નીચું જોઇ રહી દ્રમ પ્રેમ ભરી, ખણતી પૃથ્વી નીજ પાય અરે.

કેર સાહી રતીક રહે વળગ્યાં, કરતાં બળસેન થયા અળગા;
 તુટી હાર ગયો એ રકાળકમાં, કસ કંચુકીની છુટી જાય અરે.
 ગયાં રવેદથી વસ્ત્ર ભીંજાય અરે, પાણુ નાથ થયા નગણાંજ અરે;
 મનથી મન શેજ ગયું પીગળી, જેમ સાકર દુધની સંગ બળી,
 કીધાં ભોજન નાથની સાથ મળી, મુખવાસ મુવાસ અપાય અરે;
 મુખ તાંબુલની પીયકારી ભરી, ઉડી અચાનક નાથને અંગ પડી.
 સખી તે રજની અને તેજ ધડી, રસીયો રીસ લાવી રીસાય અરે;
 સજી શસ્ત્ર શરીર શું અથ ચડી, રણ જાય પીયુ અરે હુંથી લડી.
 સખીઓ વિનવું તમ પાચ પડી, કરો જે રીતે નાથ મનાય અરે.

રોહિસુધા—

ધાર્યું એક ધણીનું થાય,
 આપણું કયું કાંઈ નહિ થાય.....ધાર્યું.
 રામચંદ્ર જેવા સ્વયં પુરૂષો, શીદ વનવાસે જાય ?
 સીતા જેવાં મહા સતી તે, શીદ દોષીત દેખાય ?
 દુશાસન રથમાં શીદ રેળાય ? વિધીની કળા ન કળાય-ધાર્યું.
 ધર્મ ધૂરંધર ધર્મરાય, શીદ દુત રમવા જાય ?
 પાંચ પતી જેતા સતી કેરી લજ્જા શીદ લુટાય ?
 હતા હાજર ખેલી ચંદ્રાય-છતાં શીદ દુઃખમાં તે દુભાય ?
 કરોને બલે અનેક ઉપાય છતાં ભાવિ નહીં ભુંસાય—ધાર્યું.

કામલતા—

વાટ જુવે છે 'વા'લી રશ્મિકવર, રજા અમે તો લેશું બા
 પ્રેમ ગુંથણી ગુંથો છાના દુર, હમે તો ચંદ્રશું બા
 મને એકલી છુટીને તમે જાઓ ના-થશો એકલાં તમે ત્યાં જાઓ બા
 મને લાગે છે બીક-મધું હીક છે હીક-એમ કેમ,
 ખાલી કરો પતરાજી-અમે જઈએ એમાં રાજ
 છતાં કરો હો સદાઈ-ટોડો જસ અમે બાઈ
 હવે આવજો બા-સખી તું-હા-આવજો બા આલી તું,
 હા, આવજો બા, કરો અમન, ચમન, હમે જઈશું બા—વા.

મહાપ્રવેતા કાકમ્બરી—

રૂપે શું મન રાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે, ભગવાન બળે (૨)
 હાડ માંસ ને રૂધીર બરેલું, મઠયું ચામડે અંગ (૨)
 મંદા દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રંગ પતંગ;
 ભરંસો નહિ સાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે. ભગવાન.

માયા મોહિની—

રહ્યો વર્ષોના વર્ષો મવાલી, લાવું યૈરી હવે યસ રૂપાળી,
 હોય વિધવા કે બરથાર વાળી, આવી વાંઢા મેણું નાખે ટાળી,
 શેઠ ? છે આ જમાનો મવાલી, કોઇ આવી જશે ઝાળી,
 હોય આગરથી આરપાર ખાલી, હોય વિધવા પણ બે બચ્ચાવાળી
 નહિં નહિં-યૈરી લાવીશ બચ્ચા વગરની.....(હાઠ.....છી)
 કેવી ઓચીંતી છીંકતું, હાખ છીં...હાખ છીં...હાખ છીં...હાખ છીં
 રાંડ નકરી કરું નાક વાઢી, વાત વિધોનાં આ કેવી કાઢી,
 તારી સુરત બનાવું હું કાળી, યૈરી આપી જશે હાથ તાળી-રહ્યો.
 પિતૃભક્ત પુંડલીક—

મને તું માફ કર શાણી, વચનપર ફેરવું પાણી,
 ખરે હું દૂર છું પ્રાણી, ગુન્હેગારી અમારી છે.
 લક્ષ્મી છે હુતાર છે, કુમાર આપ છે પુરા,
 અધુરાં લેશ ના ભાશે, હૃદય માંડી કટારી છે.
 લક્ષ્મી છું, હુતારો છું, પરંતુ દાસ તારો છું,
 જગતના પાપની ઉપર, અપત્યારી હમારી છે.
 જણ્યા રાંડે રતન જેવા, ખરેખર આપને બેટા,
 લડે છે શીંગલા ઘેટા, બચકરતા થનારી છે,
 અમે મસ્તાન પંખીડા, અમે મહોબત તણા કીડા,
 વડીલો પણ હતાં એવાં, કબુલાત એ અમારી છે.
 રૂપાળી જોડ છે ચાપી, ટળી બાપા થયા સ્વામી,
 રહી ના લેશ પણ ખામી, કહો (યા) છેડ સારી છે.
 ધનરો તો નથી લીધો, રસીલી આજ નખરાનો,
 હવે તલસાવ ના પ્યારી, વિરહની આ બિમારી છે.

મહાપ્રેતા કાદમ્બરી—

મંજરીએ મનહું મોહું મનગમતા મહારાજ, મારા મનગમતા મહારાજ.

એ શું દીલહું અમ પ્રોયુરે.....મનગમતા૦

(શું આ પુષ્પ તમને બહુ મને છે,)

સાખી—“મનને તો ગમતું ધણું, મુખથી કેમ મંગાવું;

વીણ પ્રીતિ વીણ પારખે, ઘટે માન મુનિરાય”

સાખી—“મારે માન ઘટે નહિં જ્યાં જેવું હાતાર.

સુખે સ્વીકારો પુષ્પ આ ધરો કહું મોઝાર”

અતિ ઉદાર દીલ તમ જોયુરે.....મનગમતા૦

મહાવેતા કાઠંબરી—

શું કહું કથની મ્હારી રાજ, શું કહું કથની મ્હારી,
હું તો દૈવના ત્રાસે હારી રાજ.....શું કહું
પરખી પારી જાતિક મેં, અરપણુ હીધું મન મ્હારં,
પતી તણ પરલોક સિધાવ્યા, કરી જીવતર મમ ખાઈ-રાજ.
ચંદન કાષ્ટની ચિતા રચાવી, પતિ સહગમનની આસે,
શુન્ય દેહ મમ સ્વામી તણો પણુ, ઉડી ગયો આકાશે-રાજ.
અરધ્યું મેં સર્વસ્વ સ્વામીને, પ્રેમની કંઈની ધારી;
તણ જગત જંજળ સર્વ હું, પ્રીતે બળુ ત્રિપુરા-રાજ.

માલતી માધવ—

હાંહારે મને ઠગી, ઠગી મને ઠગી, ઠગારે મને ઠગી, જાણીને બોળી નાર.
ખોટા બોલી શાને ખુવે છે તારો ભાર. આ છે ખોટો કરાર (૨)
ખોટો ખોટો ? હા ખોટો.....ઠગી.....

સાખી “ અંતર પ્રેમ વિના બધા, નિષ્ફળ કેલ કરાર.
એ વિણ કે દંપતિ તણો, નવ સુધરે સંસાર.”
આ છે ખોટો કરાર.....ઠગી

માલતી માધવ—

નાનકડી નાનુક નાર હું-બહું નાનકડી બહું-નાનકડી (૩)
મારા બહાલાની છુ લાડકડી (૨)—બહુ લાડકડી (૩)
આંખ તણે મટકે પટકું લાલને—
નાની શું સમજે બહાલાના બહાલને
હું તો બહુ એ સમજું છું જાણી બોલો બરથાર તું બહુ માથે
(ચડે) ૩.....નાનકડી

સાગર સરીતા—

પ્લીડર ફેરા માંડ્યા ધંધા, ખોટા જગમાંડી મોટા,
ધરધર અંદર બન્યા કલંદર મોટા હા મોટા.
જગમાં મોટા ધરના ખોટા મોટા છે મોટા,
સધલે છે પોલપોલા ભારી, અગડબગડ ની-ચારી,
ફેડીટે મારામારી ભારી, જગમાં પોલીસનની બલીહારી,
મડબડ ખોટાથી ચારી સાચાની ખવારી—પ્લીડર.

સુકન્યા સાવિત્રી-(ચમ સાવિત્રી સંવાદ.)

શા માટે મમ કરે સતી, તુજ પતી બકતી સાચી (૨)

હવે પુત્રી વળતું પાછી (૨)

સાવિત્રી—સજ્જન કેરા સાથમાં, મેં ડમ ભરીયાં સાત,

મિત્ર ભાવે સુણજો હવે, આ દિન વનીતાની વાત.

ધર્મ જે વેદ પુરાણે બણીયો, મુખ્ય, ધર્મ બ્રહ્મચામ્રમ ગણીયો,

કૃપાનાથ, મમ, પ્રાણનાથ, શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨)

વળું મહારાજ કેમ પાછી (૨)

ચમ—સુણી વિવેક ભરીમુદ્ વાણી, થાઓ પ્રસન્ન અતિ મન શાણી,

સત્યવાનના જીવત વિના કાંઈ છઞ્છીત, વર ચાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા અંધ સાસુ સ્વસુર દેખતાં થાય,

ચમ—તથાસ્તુ ! ભાગ્યતી તું અતિ દુર આવી,

થાય કોથી મિથ્યા નવ બાવી.....શાં

સાવિત્રી—પતી સમીપ મમ નહી જરી, જ્યાં જાએ મમ નાથ,

તપ વૃત આપ કૃપાવડે, ત્યાં આવું તમ સાથ,

સંગત સજ્જન તણી નથી સોંધી, મૈત્રી સંત પુરૂષની મોંધી,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણ નાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨) વળું.

ચમ—અર્થ યુક્ત સંભાષણ તારું, બુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનારું.

સત્યવાનના જીવત વીના, કાંઈ છઞ્છીત વર ચાચી.....હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા બુદ્ધિશાલી સસરાજને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય.)

ચમ—તથાસ્તુ ! ઉત્તમ વર જે આપ્યાં ભાવે, હજી પ્રેમદા પુંડળ આવે શા.

સાવિત્રી—સુપાત્ર જન કરતાં કદી, સુપાત્રોનું સનમાન,

સાધુ તો દુસ્ત્રમન તણું પણ સાધે કસ્યાણુ.

સંત પુરૂષોની સમાન દૃષ્ટિ, દયા તણી વરણાવે પ્રશ્નિ,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણ નાથ શું, રહી વૃત્તિ રાચી. (૨) વળું.

ચમ—શ્રીતળ વચન સુધાસમ તારાં, તૃષ્ણાતુર તૃપ્તાની હરનારાં,

સત્યવાનના જીવત વિના કાંઈ છઞ્છીત વર ચાચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધિ

કરનારા મારે સો ભાઈ થાય.)

ચમ—તથાસ્તુ, સાસરીયાનું માન વધાયું,

પીયરતણું પણ કાળ સુધાયું.....શાં

સાવિત્રી—પરદુઃખ દુખીયા બને, દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ.

બરસો બારે સંતનો, ઠરવાનું શુભ ઠામ,

સજ્જન મહી વિશ્વાસ નવ લાવે, સજ્જન ધર પુછતું સૌ આવે,
કૃપાનાથ મમ પ્રાણ નાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨) વળું.

યમ—મધુરાં નવીન વચન સંભળાવ્યાં, અતિશય તે મારે મન ભાવ્યાં.
સત્યવાનનાં જીવીત વીના, કાંઈ ઇચ્છીત વર ચાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી ઐરસ સૌ પુત્ર થાય.)

યમ—તથાસ્તુ ! ઘટેના થાવું અતિવર લોભી,

તજ પુંઠ હવે જા અહીં થોભી.....શાં

સાવિત્રી—સ્વધર્મ વહાલો સાધુને, જે ચુકે નવ લગાર,

સાંપ્રત લુત ભવિષ્યની ગતી તણા આધાર,

સજ્જન કરે ન આશા આપી, બોલ્યું અબોલ્યું ન કરે કદાપી

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તિ રાચી (વળું.)

યમ—અમૃત્ય તારાં વચન વિચારી, વાધે તુજમાં ભક્તિ મારી,

ભગવતી છેલ્લું ઉત્તમ અનુપમ, ઇચ્છીત વર ચાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—પુત્ર તણું મુજને દીધું પ્રભુ આપે વરદાન,

જીવીત દાન દઈ જીવનને, સત્ય કરે ભગવાન.

બુદ્ધદેવ—

પીયુ પીયુ પોકારતી, પપૈયા વધુ ઝુરે વનમાં,

વિરહ અંગાર ઉઠે તનમાં, અતિશય બળી રહી મનમાં—પિયુ.

ખીલતી આ કળી કુસુમની, ભોગી વિના કરમાય.

ઝુલતી આ લલીત પાંખડી ભોગી મધુકર વહાય—પિયુ.

બાળા રસાળી અંતરે આકુળ બ્યાકુળ થાય,

નમ્ર નવોદા નૌતમ રમણી રસિક નરવર વહાય,

હંસણી દુઃખી થતીરે, કામળ માનસ ઉપવનમાં—પિયુ.

બુદ્ધદેવ—

કુલની પાંખડી હ્યો પ્રાણ—કુલની.

ગણી અંતરની ઓળખાણ—કુલની.

સ્વામ સલુણા અમ ધર આવ્યા, શા કરીએ સન્માન,

નાથ નગીના પરિમલ બીના, મન માન્યા મેહેમાન—કુલની.

ઝાઝું શું કહીએ સમજીને સગી નમનના બાણ,

વિમળ કમળ આ સરવર જળતું, ભોગી ભર શું જાણ.

કુસુમાવતી—

આતો હીરોડીયા કળાય વાયુ, ગોળો છે ભરામ,
 ચાલો ડીસ્પેનસરીમાં સધારીએ,
 ચાલો વિક્ટોરીયા માંલ, ડાક્ટર બક્ષાને ત્યાં.....ચાલો
 અરે અરર હાય, કંઈ કંઈ થાય છે,
 ખમા ખમા ડીઅરજન તને શું થાય છે,
 અરે અરર હાય મારો જીવ જાય છે,
 મારા કલેજના ટુકડા તને શું થાય છે,
 કાળી જીરી બે વાલ, ગળો લીંમડાની છાલ,
 પાઉં કાવો કરી ચાલ માંહી ચોડુંક જેર ઉમેરીએ.....ચાલો
 જાય કાલેરાનો રોગ, મજે માલતીનો ભોગ,
 આવે દીવાળીનો જોગ, લઈ અશ્વની કુમાર ચાલીએ,
 અરે, અરર.....આરે હાય.

મહાશ્વેના કાઠંબરી—

બોલો બોલોને અંતરના બેલી નાથ વિનવું કરજોડી,
 પિયુ જશો ક્યાં અમને છોડી, પ્રિતી જન્મોજન્મ તણી તોડી—બોલો
 સાખી—હાયે આવી હંસલો, ઉડી ગયો આકાશ;
 જઈ બેઠો દુર દેશમાં, હવે મળવાની નહિ આશ,
 મરજદા મેં કુળની છોડી, (૨) તમ સંજે મેં પ્રિતી જોડી (૨)
 ઉઠો ઉઠોને અંતરની કરીએ વાત, રાત રહી હવે થોડી—બોલો
 મનુ-મણી—

અટપટ કંઈ કંઈને સમજાવી, બાઈ પૈસા પેદા કર્યો કામનો અટપટ,
 માતપિતા સુત બંધુદારને બેનડી,

બહેવાર વસુવીન નામનો બસબસ.....અ
 માનને ખાનપાન પૈસાથી થાય છે,

મોટા વેપાર જગદામનો બસબસ.....અ
 પૈસાની પ્રીતડી, સંસારની રીતડી પૈસો પ્રભુ આખા ગામનો, બસબસ—અ
 બહીરાજ—

મારી સજની, તું ક્યાં રમી આવી રજની, સાચું બોલ બોલ બોલ ?
 શાણી સૈયર, તું શીદને આળ ચડાવે, કેડો છોડ છોડ છોડ.
 હમણાં માળા ચુંથી હતીને, હમણાં કેમ કરમાણી !

પરસેવો તને ક્યાં વળ્યો, તારી બમ્બર ક્યાં બીંબણી-સાચું
કાળો બમ્બરો શિર પર બેડો, ઉરાડતાં મબરાણી,
લાપોટે લટ છુટી ગઇ, મારી બમ્બર ત્યાં બીંબણી-કેડો
કસ્તુરી તારા અંગે મહેકે કુંસુમ કળીના હારો,

નયન રહ્યાં છે નાચી નવેલી, મળીયો કાણુ દુગારો—સાચું
અંદર સરોવર નહાંવા ગઇતી, વાટે મળ્યો એક માળી,
જાળ બરીને ગજરા આપ્યા, હુંતો તમથી હારી—કેડો

અલિરાજ—

કાયર તે નરને સમજે જે કરમે હસ્ત મૂકી ફરતા,
નસીબ માની બેસી રહેનારા, દીઠા રવડતા—કાયર
ઉઠી અંદર ઉતરતા તે, મોતી પામી નિકળતા,
તીરે રહી જોનાર તમાસો, નહિ કોડી મેળવતા—કાયર
નાનું આળસ બચતાં પાંડિત, પાણુ ધસે છે દોરી;
બાગ્ય મસોદી ઉઘમ કરીને, તજીએ નિરાશા ઝોળી—કાયર

અગિરાજ—

લાડકડી તારા લાડ કોડ સૌ પુરા કરશે કંથ,
સમી તું શીખજે પ્રેમનો પંથ અંથ (૨)—લાડકડી
પ્રિયતમ જ્યારે મંદિર પધારે, સામી લેવા જાજે,
સ્નેહ પુષ્પથી શ્યામ વધાવી, પતિ ગુણુ ગીતા ગાજે,
ચરણ પાખાળી પ્રાણનાથનાં, વિંજણુલે વાયુ વાજે—લા
હું છું નાર નવેલી પ્રથમે શરમ બહુ આવે,
છપીકા દદી છલકાઇ જાયને, મુજને નહિ બોલાવે;
ચાલાકી અતલાવો એવી કે, રસિયો મને રીઝાવે—લાડકડી
આનપાન બોજનની સેવા, નિજ કરમાં તું રહાજે;
સ્નેહ મંદિરે શ્યામ બોલાવી, અંતર ઉમરા ગાજે,
નયન દટાસે લાલ લોભાવી, અધરામૃત પીજે પાજે—લાડકડી

અલિરાજ—

ગોળખાઓ થ્યો ત્રંબક તડાકીયા;
લાવો લાવો ફરશુરામ શરાકીયા;
બને જુદાંને લુચ્ચા હડાકીયા—ગોળખાઓ
કન્યામાં કંઈએ કેણુ નથી, તમે હૈયામાં હિમત ધારજો
વર છે રૂપાળો વિદાન વરણુગીયો,

કામ દેવ કેરો અવતારજો-ગોળ ખાઓ.
જોશીને વૈદ મળ્યા વેવાઈ હોંસીલા,
ઘડીઆં લગન નિરધારજો.
વહેલા પધારજો મળજો મંડપમાં,
આનંદ આવશે અપારજો-ગોળ ખાઓ.

ખલિરાજ—

જાઓ જાઓ ના સતાવો, ઠગારા છપીલા છેલ;
આધા રહો અલખેલા અડશોમાં-જાઓ.
અંક ભર્યાના સમ ખાઓ તો, સાચી વાત સમજાવું.
મન મોહન કાળા છો અડતાં હું કાળી યાજિં-આધા.
તું મુજને અડતાં સ્વામ બને, હું કેમ ન થાઉં ગોરો ?
રસની ગાળો સાકર જેવી, આજ ઉતાઈ તોરો-આધા.

ખલિરાજ—

વશ કીધો તેં વીર મારો, જે ગુણિયલને બહુ સારો
નથી વાંક જરા કાંધ મારો, નણુદલ તમ વીર ઠગારો
રંગ ભુવનમાં હતી એકલી, આવી અડપણું કરી ગયા
ચુબન કરી બરી અંક મીલાવી મોહન મનહું હરી ગયા-નથી.
વસંત જોયન કુલવાડીમાં, બૂલો પડી ગયો બમરો,
લાલચ આપી તેં લલચાવ્યો, બંધુ ડાહ્યો ડમરો-વશ.
શરમાજો મને સાન કરીને, કંચુકીની કસ છોડી,
હૃદય ધરાપર થન થન નાચ્યા, લાજ શરમ સૌ તોડી-નથી.
વદન ચંદ્ર છપી રતિ લખવે, બ્રગુટી કામણુગારી;
બંધુ મારો સરળ હૃદયનો, કળા અનન્ય છે તારી-વશ.

ખલિરાજ—

સદ્ગણ છે સંતની સાચી કમાઈ (૨)
સંતની સંગત ભવ જળ તારણ.
વેદ પુરાણે ગાધ.....સદ્ગણ છે.
ધ્રુવ પ્રલહાદને અંબરીષ રાજ,
ભક્તિ ધ્વજ શરકાધ.....સદ્ગણ છે.

ખલિરાજ—

આનંદ મંડળ ખાઓ, પરણ્યાવી લેશું લકાવો;
મારી વેવણુ રસીલી જોડી શાભશે;
નિરખી કન્યા કહેશો, મુખ જોઈ તાકી રહેશો-મારી.

વાહ ઠીક મળ્યું છે ટાણું, એક લુલું બીચું કાણું;
 મળી વેવાઇને વેવાણું, ફેરા ફેરવોને ઝડ.—આનંદ૦
 ફડાકિયા વેદ જોશો, હોળીને દહાડે રોશો;
 કેવી જન જોડી હું આણું, દુનિયામાં ડંકો વાગશે—આનંદ૦
 તડાકીયા કહું તમને, અતિ ઉમ્મૈદ મનમાં અમને;
 વાળું વગડાવું જો જો, રસસુરામનો ફડાકો—આનંદ૦

અલિરાજ—

અમૃતથી પણ અતિ મીઠી લાગે, માતપિતાની સેવા,
 જનની જનકનાં પદપૂજન તે, મધુરા મધુરા મેવા—અમૃતથી૦
 સ્નાન ધ્યાન સંધ્યા તર્પણ કરી, અગ્નિહોત્ર સુધારે,
 પ્રેમે ન પૂજે માતાપિતા પદ, વૃથા વખત તે ગાજે—અમૃતથી૦
 માતા પિતા દેવી પાર્વતી, પિતા શિવ મહાદેવા;
 સંપુત પુત્ર આ સંસારમાં, કરે પિતૃ પદ સેવા—અમૃતથી૦

અલિરાજ—

કરી છેતરપિંડી કન્યા લુલ્લી પરણાવી જઇ,
 ફરિયાદ કરું છું સરકારમાં;
 ચંદરીયો શંકરીયો વર છે કાણો;
 તળ તારું તપાસ પળવારમાં.
 કેતોતોં કન્યા છે ચંપાની ખાંખડી,
 કામદેવ જેવાની કુટેલી આંખડી;
 લુચ્ચાના પીર તને, જાણ્યો ફડાકિયા,
 ઠગ છે પાટણનો તું ત્રંબક તડાકીયા,
 ચુપ, ચુપ, ચુપ,
 જા, જા, જા,
 અહીં નથી ધરાજ કે ઉલાળમાં—કરી૦

બોલતો કાગળ—

રંગી આ દુનિયાના રંગી તે રંગી બેરંગી દુનિયા દોરંગી.
 સાગર પાણી શીતલમાં, વડવાનલ તેના તળમાં,
 આગને પાણી જન્યાં સંગી૦—૨
 આજે અંગી મનાતા, કાલે જુજંગી થાતા;
 કોણ જુજંગી કોણ અંગી—૩
 વાયુ જે દીપક દારે, આગને એજ વધારે,
 પ્રભુની પ્રભુતા એ દોરંગી—૨

હું મલતા—

નહિ બોલ કોયલ કરી કરી ટહુકાર,
મને કાળજે લાગે કટાર, હજી હું છું કુંવારી નાર—નહિ
વસંતનો રંગ જમ્યો હતોને, વૃક્ષ બેટી કમા ખાય;
યૌવન પુષ્પ જે ખીલ્યું હમણે, બોગી વીના કરમાય,
મારી જાગી જાગી રાત જાય. તેમાં તું વળી વેરણ થાય—નહિ.
આપ તું રાજ, ખાલી મદનનો આ ખાળામાં લાવે વિકાર
હારી રતીનાથ, જોડીને બે હાથ વિનવું છું અહીંથી પધાર;
મારો નાથ નથી આધાર, તારી મદને ઉતારી દેનાર—નહિ.

મંદ્રાવતી—

કરવા માહો છો શું ! પાપી કૃત્યો ધોરનારે ?
અંતે રે, શો નહીં કો જગમાં, એકે નોરનારે—ટેક
વૈભવનો દહાવો લેવામાં, સેતાની સેવા કરવામાં,
ગોળ બોળ કેવાં, રંગ છો, ઝેરનારે.....કં
વેદ તણાં વાક્યોને ચુકા, બેસો કાં ! તે ઉપર થુકા ?
વીષય કુપમાં ઝુકા, લાયક મારનારે.....કં
કાળાં ઘોળાં કરી કરોડો, ગરદન મરીખતણી શું મોડો ?
પાછળ પકડે જોડો, લક્ષણ ચોરનારે.....કં

બોલતો કાગળ—

કુલણજી કુલોમાં ઝાઝા ફૂલું કુલ કુલી કરમાશે,
કુલી કરમાશે ખિસેલું આખર ખરી જશે,
સરખા દિવસ ન ગયા કાઢના તેમ નહિ જશે,
રેંટતણી ઘટમાળ ભરાશે ભરાધ ઠલવાશે.....
ઉજળું એ સહુ દુધ આજ અભિમાને દેખાશે,
જ્યારે પકડે કાળ ઝપાટો ત્યારે સમજાશે.....

હું મલતા—

દીકરી ગાય સમ કહેવાય.
દોરે વડીલ ત્યાં જાય—દીકરી
આલ્ય કળામાં માત તાતના આશ્રયથી રક્ષાય,
યૌવનમાં લલના લજ્જાનું, રક્ષણ પતિથી થાય—દીકરી
વૃદ્ધાવસ્થામાં સુત રક્ષે, પરાધીન પ્રેમદાય,
ત્રણે કાળમાં સ્વતંત્રાથી નારી દર જણાય—દીકરી

ઓસતો કાગળ—

માલી વિનાની ખાલી જોયન તણી ફલવાડી,
હાએ સુકાઈ ચાલી, પણ નાવે જીવન માલી.
ગાલ ગુલાબ તણી ગઈ લાલી, નરગીશ આંખ નમી મદવાળી
થો સાંભળી જીવન માલી
પાણી વિનાની ડાલી તાપે તપી હરિયાળી

ઓસતો કાગળ—

આવો કોઈ વૈદરાજ ઓસડ અજમાવો
આ લાગી લગન વિસરાવો,
આલો ને પ્રીતિનો ઝેરી પીવાણો તે,
પાછો કઢાવો યા પચાવો.
કહે છે કોઈ કંઈ કાન કંઈ સંભાળે છે;
કંઈ કહેવા જતાં આ જીભથી કંઈ નીકળે છે.
જવાનું ક્યાંય ને આ પાંચ ક્યાં આડા વળે છે.
થતું નથી કંઈ બીજું પણ ચિતકું ભડમડ બળે છે
એ છોડાવો લગન આ મિટાવો અગન, શાંતિ લાવો.

ઓસતો કાગળ—

મુખ હોય જે નારને નાથ તણું,
ગણે સ્વર્ગાય મુખ સહુ તરણ.
સતિને નહિ માન તણું સર્ગણું.
ધિક્ક તે અધમાશ્વરે જે રૂપણું;
પતિ પ્રેમ પિપ્પનાં પાન ઠરે;
નિત્ય સ્નેહ સરિતામાં સ્નાન કરે;
બની દાસી વિલાસી ઉદાસી હરે,
મનવાણી કમે પતિસહ વિચરે;
પતિ સેવી સંસાર સમુદ્ર તરે.

ઓસતો કાગળ—

જગ્યા કચરા, કંઈ સાવધ થા, યુગખ ખુદ્દો ચસકેલ દીસે,
આ ધનચક્ર મોહિની દીપપર, જે મીણ બની પીગળેલ દીસે,
કાંઈ દાળમાં છે કાળું એ નક્કી થયું
શું ખરો બેદ છે એ જાણવું રહ્યું.
પાસને નાપાસતું દરદ નવું થયું,
શરમ શરમ બુદ્ધાનું હવામાં ઉડી ગયું.

બોધણી—

તારી ધીરે ગાડી હાંકારે, મેરામણ ગાડીવાળા,
 તારી મજરે ગાડી હાંકારે, મેરામણ ગાડીવાળા,
 ઘોડા છુટયા ચાનસે પીછે પડી પોકાર,
 દશ દરવાજા બંધ હુવા તોખી, નીકળ ગયા અસવાર—તારી.
 મંઝા કીનારે ધર કરો, અને નહાવો નિર્મળ નીર,
 આખ્યા વિના શું પામીએ, તે કહી ગયા દાસ કબીર—તારી.

બોધણી—

રસ લૂટો રસીલા રંગ માણો મોહલા,
 મારી જોયન કળી આ રસમાતી,
 (સ્વ) મારા મનની વરણ કળી ચાતી,
 પવન ઢાળું, હું પાલવે આ,
 અલ્લચારીને એનારે ખાના,
 વાહ અલ્લચારી, વાહ ચટકાળી,
 કંઈ કામણ કીધું બારી,
 ખાળો બોળો અલ્લચારી, રસ.

હિમસતા—

રે લાગી લગની લાગી, મેં લાજ આજે ત્યાગી;
 રે વાગી મંછા વાગી. ઓહ પ્રેમ ગોળી વાગી—
 ઓહ લેડી લટકાવાળી, તેં મારી કાતિલ ગોળી,
 રાતલડી ખીજે ગાળી, છાતલડી—છેલા ખાળી—રે લાગી.
 શાને તરસાવે વહાલી પા અધર સુરાની પ્યાલી,
 શી વાત કરો બેતાલી, હું તો મારે આ ચાલી,
 છોડો વાલમજ, છોડો—છોડો,
 તોડો, રાણીજી, પડે તોડો;
 હાં હારે છોગાળા, શેફાણી ઉકરે જાગી—રે લાગી,

હિમસતા—

વનીતા જન્મનું સન્માન
 પતિસ્નેહ સુધારસ પાન. વનિતા
 નરપતિ પતિ છે સદન રાજ્યના, પ્રમદા માત્ર પ્રધાન;
 આશાવશ નૃપનાં થઇ રહેલું, પ્રધાનનું એ ધ્યાન. વનીતા

વનિતા મૃદતાની પ્રતિમા છે, પુરુષ કદિન પાપાણ્ય;
 પુરુષરૂપ આ જડ સ્ત્રીરમાં અપળા ચેતન પ્રાણ,
 વનિતા સ્વર્ગની છે દ્વારણ,
 હો અજવાળી હોય રાત પણ થાય ન દિવસ સમાન;
 ભોળ્ય વસ્તુ છે કુશળ કામિની, ભોગિભ્રમર નર માન, વનિતા०

હે મહતા—

મસહુર જે જે જ્યુટીઓનાં છે જગતમાં નામ,
 તે શરી સમલી ને જીલ્લખા નાર લાલા રામ
 ગણાય ઇદ્રકેરી અપ્સરાઓ રૂપધામ,
 પણ મારી મિતિસ પાસે તેનું વેલ્યુ બે બદામ,
 કવી છે વાંદરા જાણે ન રસ જરા,
 કિરસા ખોટા ખરા લખી લાવે પરીપરા,
 મિજાજ આકરા, ધુળવતા ધરો,
 ન આશે પાધરા કદાપિ સાંઢ પાધરા—
 મુન્સી કવી પોપટ બધા બની ગયા હાનમ,
 કલમ કનથી લીધું ખાસ અસ્તરાનું કામ,
 મૂંડી નાંખ્યું માથું પુઅર જ્યુટીનું તમામ,
 ન જ્યુટીઓના લિસ્ટમાં મારી મિસિસનું નામ-કવી છે.

બોલતો કાગળ—

હું તો ઇચ્છું છું પતિ તમ્હારી સેવા;
 મને અન્ય વિષયથી નહિ કંઈ ભેવા દેવા;
 મલ્લે હાથ બાકળાં ખાદને પેટ ભરીથું;
 મળશે તેપર સંતોષ પુજર કરીથું;
 પતિના એકા દુકકાં, તે મીઠા મેવા—
 કંચન નહિ પણ સૌભાગ્ય કાષ્ટની મુડી,
 મંગળદોરો તે સતી નારની મુડી,
 કાચાં સુતરને તારબંધાયા એવાં—
 જડે કપડે પણ અંમ સહુ ઢંકારો—
 પતિ સંગે પર્યુક્ટી મહાલય સમ થારો;
 પતિસ્નેહ દષ્ટિએ અંગે વેચાયા જેવાં—

બોલતો કાગળ—

શરમ, શરમ, શરમ, શરમ, બોળવા બેઠો નામ,
 ગુલામ ધજજત સિલામ, ખાનદાનનું જરા નવ બાન,
 ચાચ આજ ચાચ છે યુદ્ધાની આખર સિલામ,
 જાચ આજ જાચ છે સસ્તામાં ખાનદાન માન;
 છે ખરીદનારનો ચઢાવો તે કુટી બદામ,
 એક—બે—ત્રણવાર, સોદો તમામ,
 ક્યાં ધનવાનતણું ખાનદાન, ક્યાં એ ગરીબ નોકર ગુલામ,
 નાપાક કપાવ્યું સહુ ઝોળખીતામાં યુધ્ધ કહી સહુ યુકશે આમ.

નંદખત્રીસી—

ગંગાજળ નિરમળ સમુ, શુધ પવિત્રજ સાર;
 તેવું કુળ ને માહરૂં, (તો) પડ પાસા પો'બાર.
 હંસ ગયો સરોવર તીરે, દીહું અમૃત સાર;
 પીધા વીણ પાછો ફર્યો (તો) પડ પાસા પો'બાર.
 સત્ય ચુકે ને સાધવી ધરા ન જીએ ભાર.
 તે ચુણ ને હોયે મુજ મહીં (તો) પડ પાસા પો'બાર.
 નાગ મુખે અમૃત ઝરણુ ચોર કને બંડાર,
 કામી પાસ રહે કામીની (તો) પડ પાસા પો'બાર.
 મીઠો આંબો સર્વદા, ઉત્તમ રૂળ દેનાર;
 તેવું કુળ ને માહરૂં, (તો) પડ પાસા પો'બાર.
 વિમળ કમળ વિશેષીને, જામર ગયો તે કાર;
 દીહું પણ અડકયો નહીં, (તો) પડ પાસા પો'બાર.
 અહલ્યા સીતા દ્રોપદી, સતી ખરી નિરધાર;
 તેવું ચિત ને માહરૂં, (તો) પડ પાસા પો'બાર.
 લુખ્યા આગળ ને ધરે ઉત્તમ ભોજન સાર;
 ખાધા વિણ ઉઠે નહિં, (તો) પડ પાસા પો'બાર.

સંન્યાસી—

ચાલો લટકેથી ચાલ, બની અલખેલા લાલ
 ખુબ મીલાબ્યો લાલ, વરણાગીઆ
 બધી લાગી છે ભાલ, થયા નસીબેન્યાલ
 વાહરે કાંકડાજી તાલ, વરણાગીઆ,
 મીંઢલની બે બેડો મંગાવો, પીઠી ચોળાવો ખારા,
 હીરા મોતીના હાર પહેરાવો, ૧૩ ફેશનમાં ખારા,
 ગીતો ગવાડું લાંબા દહેકેથી પડધમ ઢોલ મઢી સારા ખરરર-ધુમ
 પરણે છે લાલ લટકાળા, પેરીને વરમાળા, છખીલા છોગાળા
 રે લાલ વરણાગીઆ—ચાલો

છંદાવતી—

ભાવ ધરીને બજાએ નાથ, શરણુ અમારું કૃષ્ણ હરિ,
 વરદાયકશુભલાયક પ્રભુજી
 નીરધાર, અહમ ઉદ્ધારણુ
 તારણુ દેવ હરિ,.....ભાવ,
 અન્નમેળ ગજ ગણિકા પ્રભુજી,
 પાંડવની કરી ંહાર, તાર્યો જીવ દેશ,
 દયાળુ દેવ હરિ,.....ભાવ
 દુનીયા મય આ ભવ માંહી પ્રભુજી,
 સુખના છો દેનાર સેવના લ્યો,
 સ્વિચારી દેવ હરિ,.....ભાવ

છંદાવતી—

કર્મ ગતિ અતિ અકળ અગમ છે,
 ંકારે વિધિ તુજ ગતિ ગહન છે,
 નાથ કૃતિ કહિં નાંહી કળાયે (૨)
 ઘટ ઘટ વ્યાપી મનહર, આ સુંદરતા,
 કુંદરતની, રમણિયતા,
 સુખ દુઃખ વારા ફરતી છાયા—
 સુરનર મુનીવર રોહી રક્ષા છે,
 નહીં બેદ ભાવિનો જાણી શક્યા તે,
 સુખકરણી, અમિઝરણી, મધુ વરણી,
 પ્રેમા પ્રભુની અમમ નીમમ છે-કર્મ

અલ્લિરામ—

સંસારે સાચું રામનું નામ.

માત્ર એક દામ દામ ને દામ;

વાહ બાઇ દામ, વાહ બાઇ દામ—સંસારે

દામવંત તે સદુથી હાલો, હોય બહેને હળમ;

દામવંતના હારે જઇ સહુ. સો સો ભરે સલામ—સાદ.

પંડિત કાળ પ્રવીણ પુરાણી રાખ રંક તમામ;

વૈદ વડીલને વેરયા સર્વે, દામની પાસે શુભામ—વાહ.

ધંદ્રાવતી—

કરો હવખલ નહીં છેલા, દુર રહેજો અલખેલા;

જાણું સફાઇ આ ચતુરાઇ;

છોડો કળાઇ, આ મચકાઇ, હારી હું જાઇ,

ચટક ચાલ ફરતી, મન હસ્તી,

નાંહી નફ્ટ નિડર થાઓ, જાઓ, હાકમાં છોકરાં...કરો.

જાળ વિજ્ઞાન મુખ મૃણાલ,

અમિ ભરિ વાણી રસાલ,

દ્રમ મૃગ સમ જોઇ આ સુદિર ખનું અંધીર,

જાઓ પિયુ લાજ શરમ રાખો.

શીદ થાઓ આમ ઘેલા.....કરો,

હુંમલતા

પ્રાણુ બુલી જજો હેમ તારી, પ્રણય દે વિસારી હવે;

તારી પ્રેમી આ કન્યા કુમારી, થશે અન્ય નારી હવે—પ્રાણુ.

આગા શિર મેં જનકની ચડાવી, શુદ્ધ પ્રીતિ પ્રણયને ખતાવી,

તે થયું જે હતું હાય ભાવી, પ્રણય દે વિસારી હવે—પ્રાણુ.

તું થયો આજથી ખંધુ મારો, સર્વ છુટયા હૃદયના વિકારો;

થઇ બહે અન્યનેા પ્રાણુ પ્રાણુ પ્યારો પ્રણય દે વિસારી પ્રાણુ.

હુંમલતા—

ધાટી ઘટા આ વૃક્ષની વનમાગમાં શોભે સખી.

કલ્પોલ કરતાં પક્ષીઓ, મન સાંભળી લોભે સખી,

એક સ્થળે કલનાદિની, સરિતા વહતી જાય છે.

શીતલ પવનની મંદ લહરી, મુખદ કેવી વાય છે—ધાટી

કોઇ સ્થળે નાચી મયુરો મંજુ કેકારવ કરે,

કોમ સ્થળે વળી કોકિલા મદુગાનથી મનકું હરે—ઘાટીં
વિચાર મૃગે સ્વાધીનતાથી ખેત્ર નાના ખેત્રતા
કાન્તા કીડાના ચમત્કારો સુધારસ રેલતા—ઘાટી

અભિલાષુ—

રંગમ ક્યસે હોરી ખેલુંગી, સાંવરીયેકે સંગ
ઘોખી ઘોવે મંચલે સયલે, ઘોખનીયકે સંગ,
ક્રીસ પાખીડી નજર લગી, મેરી ચોલી હો ગમ તંગ-રંગમે
મેરા શૌહર સુસ્ત મીસા હય, રોજ પીવો હય ભંગ,
હાય જવાની હો ગમ ગારત, પાંણી હો ગયા અંગ-રંગમે

દંડાવતી—

સુખ દુઃખ કર્મના બહેવાર,
રંકના સહુ રાય સરખા, દેવને દરખાર—ટેકં
જમતનો આ વાસ, સહુને સુખનો આગાર
ધર્મ નિતિ જ્યાં વિરાજે—(૨)
ધન્ય તે અવતાર.....સુખં
ધામ ધન જોખન સહુ જતાં ન લાગે વાર
જન્મ ધરીને સર્વ જતાં (૨)
પામી બવનો પાર.....સુખં

અભિરામ—

ક્યાંયે સરખી સમાણી જોડી ના મળે,
સુનો લાગે સંસાર, એજે જાએ અવતાર—ક્યાંયેં
ખીલી જોખન દુલવાડી, પહેરી પચરંગી સાડી;
કંચુકી કમાનવાળી, આંખડી અલિયાળી,
ચોવન બહાર જાયરે—ક્યાંયે
ચંપા કળી સુંદર સરસ બ્રમરો સુગંધીના લહે,
કંટક છતાં ગુલાબ કળિપર, બ્રમરજી રહે,
કસ્તુરી કાળા રંગની, ઉત્તમ સુગંધી છે બરી,
હું હું ફાળી પદમણી તે, મૂર્ખને પાલે પડી—સુનો

સ્નેહલતા—

અહો એ લટક મટકતી ચાલ ચતુરની જોધ હરખાઉં,
પળે પળ પાણી થઇ જાઉં.
સ્નેહ તણા કાચા સુતર તાંતણીએ ખેંચાઉં—અહો
(અલી જોજે,)

સરીતા સાગરમાં બળું બહેલી,
પ્રીય તરૂને વીટળાઇ વેલી;
શાંત સખી થાતી નહિ ઘેરી,
ઉભા રહેા અલખેલા, ઉરમાં વસેલા છેલા,
સખી એ છે અંતર મેલા. રનેહ—અહો०

અન્દ્રગુપ્ત—

કામીઓથી ચેતતી રહેજે ભોળી બામિનીઓ !

કામીઓથી ચેતતી રહેજે.

વસન્તનો પહાર હશે જ્યાં સુધી તમારાં જોખનમાં નંદનન દેરા,
ત્યાં સુધી તે પંખીઓ લટું થઇ વિહરશે, પણ પાનપર

થતે પોખાર જે જે—ભોળી.

ઉગતી જીવાનીની ઉપા મલકાવશે જ્યાં સુધી તમારા મુખ કમળે,
ત્યાં સુધી તે જમરા રસ ચુમી ચુમી ચૂસશે પણ ઘડપણ

સાંજે તજેલ રાત્રે—ભોળી.

કેવળ કમલાનન, જિંઓળે કુરબાન, માત્ર હરિજી આંખો પર

કામી લુપ્તે માન,

કાળ જતે જેમ જેમ આંખી આંખી થાય, મુખારવિન્દ,

જિંઆધર, હરિજીક્ષીની છાંય,

તેમ તેમ થાય શીતળ કામીકરી આગ, ચામડાંના

મોહપૂળરીની એ દશાજ—કામી.

મીતા સુંદરી—

પાપાણીની આ પુતળી, પણ હું ન એ શકતો કળી,

ચૈતન્ય અંગે અંગ જાણે જીવતી આ પુતળી.

અક્ષાણે ધડી તે ધડી, કોઇ અજળ પળ આવી મળી,

પુનઃ ધડી સકશે ન એ, આ દુલ્લ ખીણ પુતળી.

હા ! અક્ષ કરતાં પ્રેમ વધતો, વાત એ છે નિશ્ચયી.

પ્રેમે ધડાવી મુજ પાસે પ્રાણ પ્યારી પુતળી.

આડી નથી મુકાઇ એ તો સીધી પણ બડાસી વળી,

એ તો વળે છે કમ કે, ચૈતન્ય વાળી પુતળી.

રીસાધને મુજથી નથી ત્યાં તો વળી એ વિમળી,

મુજ મિત્ર ત્યાં ચોડેલ, જોવાને વળી પ્રિય પુતળી.

ચીતરું ચતુરાને હું નિત્યે, આરસે કોઈ વળી,

ચાહી મને ચીતારવા, મુજ મિત્ર જોતી પુતળી.

સરસ્વતીચંદ્ર—

શિતળ ચંદ્ર જુલું, વદન કાન્તિમાન;
 નયન મીઝી લે તું શાન્તિથી વિરામ.
 જાણે જુદું મોડું એવા ઉમળકા આવે છે;
 ખોલું કંઈ ખોલું ત્યાં તો શરમ દળાવે છે.
 કાંઈ કાંઈ અંતર થાય, થાય, થાય, ના રહેવાય.
 થર થર થર કંપે કાયા, સ્વર થરડાએ છે;
 ચાલુ ત્યાં તો ચરણો અન્યો અન્ય અથડાએ છે,
 લાગી લાગી હાં સ્મર. લહાય, લહાય, લહાય, અસહાય.
 જગોજી જગો બહાલા નિંદ્રા વીસારી ઘો,
 રાગી થઈ ત્યાગી બહાલા, ત્યાગી સમાધી ઘો,
 લળી લળી લાગું હું પાય, પાય, પાય, ઢોળું વાય.

ભાગ્યનો પારસ.

જ્ઞાનનો ભંડાર, સદાચારનો સાગર, અહિંસાની અનુપમ
 આરસી, સદ્ગુણિ માટે સદ્બોધક, ધર્મની ઢાલ, નીતિનું
 રહસ્ય, અને સારાંશમાં પવિત્ર જીવન પસાર કરવાનો પાઠ
 શીખવનારું આ પુસ્તક છે.

સુપ્રસિદ્ધ પુસ્તકનો સુંદર સાર આ પુસ્તકમાં સમ-
 જાળ્યો છે.

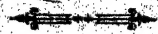
સ્વધર્મને આહવાર જનો માટે આ પુસ્તક અત્યંત
 પ્રિય છે.

ઉપર પૃષ્ઠનું ફળદાર ઉંચા ગ્લેઝ કાગળ પર સુંદર
 છાપેલું અને કપડાના પાક પુઠાનું આ પુસ્તક છે.

કીમત—રૂ. બે પાંચ ભુદં.

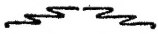
મળવાનું ઠેકાણું:—

શુકરેશ્વર બલ્લુભાઈ નારણદાસ
 લીમડાચોક—મુરત.

જે તમે ઘણા ઘણા નોવેલો વાંચી કરાણી
મયા હો તો પણ હમારા રપેશિયલ “ડીટેકટીવ
નોવેલો” એક વાર જરૂર વાંચશો. આ ‘ડીટે-
કટીવ નોવેલો’ કથરાપટ્ટી નથી, જ્ઞાન સાથે
ગરમત આપનાર અદ્ભુત પરાક્રમેથી ભરપુર
અતિલોકપ્રિય થઈ પડેલા છે. જે એકવાર વાંચ્યા
બાદ ફરી હાથમાંથી સુકવાનું મન થતું નથી.
એક એકથી ચઢીઆતા છતાં કાગળની મોઘવારી
છતાં કીંમત ઘણીજ જુજ રાખવામાં આવી છે.

કાણુલના કાળા મેંઠા.	૨-૦-૦
તુરકી સામે ઇરાલીયન કાવતરું.	૧-૪-૦
ડીટેકટીવ હારમાળા. નં. ૧ થી ૧૨ વાર્તાઓ.	૩-૦-૦
ખુની મેગમ.	૨-૦-૦
ફરીયાની ડાકણ. પાકું સોનેરી પુઠું ગ્લેઝ	
કાગળ છતાં કીંમત માત્ર	૨-૦-૦
ડીટેકટીવ કુતરો.	૦-૧૦-૦

નવી બહાર પડેલી બુકો

કોર કન્ઝી કે ઉજળતું મુઠકું ભાગ ૧ લો.	૨-૮-૦
”	૩-૦-૦
મુધારાનો સાર કે કીસ્મતનો પ્રહાર ?	૧-૮-૦
ભાગ્યનો ખારસ	૨-૦
ચપળા અથવા ચે.ચાંશીનું ચક્ર.	૨-૮
ધી ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયેન સંમદ.	૩-૮

મળવાનું ઠેકાણું:—

મેસર્સ લલ્લુભાઈ નારણદાસ એન્ડ સન્-
લીમિટેડ—મુમ્બઈ.

